

DE NIEUWE MACHT

Jacinda Ardern

DE NIEUWE MACHT

Het leiderschap van de toekomst

Vertaald door Titia Ram

MEULENDREEF

ISBN 978-90-290-9942-4

ISBN 978-94-023-2265-1 (e-book)

ISBN 978-90-528-6922-3 (audio)

NUR 320

Oorspronkelijke titel: *A Different Kind of Power*

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: © Jessica Chou

Auteursfoto: © Jane Ussher

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

© 2025 Jacinda Ardern

© 2025 Nederlandse vertaling Titia Ram en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor iedereen die huilt, bezorgd is en anderen omhelst

Proloog

Het was een heel gewone toiletruimte. Zo een die je in de jaren vijftig van de vorige eeuw aantrof in houten huizen in zo ongeveer heel Nieuw-Zeeland, met een vloer van donker linoleum en een kleine wastafel, groot genoeg om je handen in te wassen, maar niet groot genoeg om al het water op te vangen terwijl je dat doet. Ik had het deksel van de toiletbril naar beneden gedaan en zat boven op het harde plastic. Te wachten. Mijn hart sloeg wat sneller dan gebruikelijk.

Aan de andere kant van de deur hoorde ik mijn vriendin Julia in haar keuken rommelen: koekenpannen die tegen de zijkant van de gootsteen knalden, borden die kletterend op elkaar werden gestapeld. Ze was vast de restjes aan het weggooien van de zoveelste maaltijd waar ik niets anders mee had gedaan dan die op mijn bord rondschuiven, in dit geval kip met geroosterde *kūmara* – zoete aardappel – pompoen, aardappel en verse sperziebonen. Julia was een geweldige kok, maar ik kon gewoon niet eten als ik nerveus was. Nu al helemaal niet.

Ik had de voorgaande zeven weken geleefd op een dieet van kaas, crackers en de zelfgemaakte dadelbonken van mijn moeder: grote energierijke klonten van gepureerde dadel, cashewnoten en chiazaadjes die de neiging hadden zich tussen mijn voortanden te nestelen. Wat geen probleem zou zijn als die snacks van golfbal-formaat zouden worden genuttigd in de privacy van mijn eigen huis, maar ik had ze tijdens een campagne onderweg gegeten. Een campagne die zou bepalen of ik de veertigste premier van Nieuw-

Zeeland zou worden. De dag van de verkiezingen was ondertussen weken geleden en ik kon die vraag nog steeds niet beantwoorden.

Maar op dat specifieke moment, in Julia's toilet, zat ik niet op het antwoord op die vraag te wachten.

Ik keek op mijn telefoon. *Nog een paar minuten.*

Die avond bij Julia was bedoeld als korte pauze. Een kans om even op adem te komen terwijl mijn partner, Clarke, ergens in het noorden een televisieprogramma aan het filmen was. Ik liep nog rond op mijn zwart-witte sneakers met een legging en een paarse hoodie. Ik had er zodra ik mijn weekendtas het huis van mijn vriendin in had gesleept mijn werkkleding voor verruild. Toen hadden we in de koelte van de late middag een wandeling door het park bij haar huis gemaakt. Ik zag het niet zitten om nog een nacht in mijn appartementje in de stad door te brengen, waar ik woonde als ik overheidswerk in Wellington deed. Niet nog een nacht, na al die lange dagen van onderhandelen en wachten.

De verkiezingsdag eindigde zonder duidelijke overwinning voor een van de twee grootste politieke partijen in Nieuw-Zeeland, de conservatieve National Party en de progressieve Labour Party, waarvan ik de leider was. Dat betekende dat geen van beide leiders op dat moment een regering kon vormen. Om de verkiezingen te winnen en premier te worden moest een van ons beiden een coalitie vormen met een kleinere partij, New Zealand First. Dus hadden beide grote partijen daar de voorgaande acht dagen gesprekken mee gevoerd om te bepalen met welke partij New Zealand First in zee wilde gaan. Ondanks de onderhandelingen die over en weer gingen, ondanks alle discussie over welk beleid we zouden doorvoeren en welk niet, was het eerlijk gezegd een heel eenvoudige kwestie. New Zealand First zou óf voor de National Party kiezen, óf voor ons.

Ik vertrok na elke bijeenkomst met een hele stapel aantekeningen, maar het was de lichaamstaal die ik bestudeerde. Een hoofdnikje. Oogcontact. Iets, wat dan ook, dat me zou vertellen wat ze zouden gaan kiezen. Maar er was niets. De media deden elke avond trouw verslag van de gesprekken. Ook zij hadden geen inzicht in wat er zou gaan gebeuren en bleven dus herhalen wat ik al zo diep

vanbinnen voelde: 'Er staat veel op het spel.' Maar dat gevoel had ik de hele campagne al. Ik was per slot van rekening zevenendertig en was nog geen tachtig dagen partijleider. En toen de campagne was begonnen hadden we meer dan twintig punten achtergestaan. Het was nooit de bedoeling geweest dat we zouden gaan winnen. Het was nooit de bedoeling geweest dat ik partijleider zou worden.

Ik zat aan mijn legging te frunniken. *Het is nu toch wel tijd?* Ik keek nog een keer op mijn telefoon. *Nog een minuut.*

Ik had heel mijn korte leven al het gevoel dat ik nooit goed genoeg was. Dat ik op elk moment betrapt kon worden en dat zou blijken dat ik niet geschikt was om te doen wat ik op dat moment ook maar aan het doen was. Daarom dacht ik altijd dat ik met mijn persoonlijkheid geschikter was om ergens achter de schermen te werken. Ik was de werkbij die stilletjes en gestaag zorgde dat het werk werd gedaan. Ik was niet weerbaar genoeg om politicus te worden. Ik was niet iemand die met zijn ellebogen werkte en mijn huid was niet dik genoeg. Ik was idealistisch en gevoelig.

Ik was bij toeval, daar was ik van overtuigd, parlamentslid geworden. Maar toen bleek dat mijn faalangst, mijn angst mensen teleur te stellen, werd overschaduwd door een intens gevoel voor verantwoordelijkheid. Dus werd ik, hoe onwaarschijnlijk dat ooit ook had geleken, eerst vicefractievoorzitter van mijn partij, toen leider en nu, mogelijk, de volgende premier.

Het was ondertussen stil geworden in de keuken. Julia zou wel weer aan de eettafel zijn gaan zitten en zichzelf bezighouden tot ik terug zou komen. Julia was jonger dan ik, maar net als ik zorgzaam, en ze had een achtergrond in de gezondheidszorg. Als we elkaar zagen was het eerste wat ze me vroeg altijd: 'Hoe voel je je?' Vandaag had ik gezegd dat ik me niet zo lekker voelde en had ik wat ongebruikelijke symptomen beschreven, waarop ze de deur uit was gegaan en een zwangerschapstest had gekocht. Na het eten had ze hem uit haar tas gepakt alsof het een pepermuntje was.

'Voor het geval dat,' had ze gezegd.

En nu lag die test op het randje van de wastafel te wachten tot de grote onthulling. Ik keek op mijn telefoon.

Nog 25 seconden, 23, 21.

Ik zou binnen een aantal dagen weten of ik een land zou gaan leiden, en nu, zittend op een toilet in Tawa in Nieuw-Zeeland, zou ik binnen een aantal seconden weten of ik dat zou gaan doen terwijl ik een kind zou krijgen.

Ik sloot mijn ogen en liet mijn hoofd in mijn nek zakken, mijn gezicht naar het plafond gericht. Toen ademde ik diep in, opende mijn ogen en keek naar beneden.

1

Je kunt in het Kāingaroa Forest vijftig kilometer rijden en je gaan afvragen of er op aarde nog iets anders bestaat dan bomen. Het uitzicht: Montereydennen, elk dertig meter hoog, in keurige rijen voor zo ver je kunt kijken overal om je heen. Het bos is even weids als dicht, boom na boom, rij na rij, kilometer na kilometer. De een-tonigheid wordt door maar twee dingen onderbroken. Ten eerste de weg die door het schaduwrijke landschap snijdt en ten tweede de montereyscheuten die hier en daar openlijk ongehoorzaam hun kop uit de grond steken. Die kleinere, wilde dennenboompjes zien eruit als de kerstbomen uit mijn jeugd: vrolijk maar ook een beetje meelijwekkend, elk met maar een paar takken, genoeg voor een enkele slinger die de bast nooit helemaal kan verhullen.

Hoewel Kāingaroa door mensen is aangelegd – het is de op een na grootste plantage voor productiehout op het zuidelijk halfrond – voel je je er snel geïsoleerd van de bewoonde wereld. Het is een bos dat erom bekendstaat jagers en wandelaars op te slokken die tussen de bomen zijn verdwaald. Er hangt vaak mist en licht heeft moeite erdoorheen te breken, vooral nadat de zon achter de groene toppen van het Te Urewera-gebergte in de verte is gezakt. De bodem is bezaaid met naalden en dennenappels, en het ruikt er naar hars en pijnboomhout.

Maar als je ongeveer een uur aan het rijden bent, net wanneer je ervan overtuigd begint te raken dat het bos oneindig is, is er ineens een opening tussen de bomen en zie je tekenen van menselijk leven: een vervallen bosbouwershuis met een roestig bord. Een motel voor

houthakkers met kleine, schone kamers. En dan om de hoek een benzinestation met drie pompen dat aan de rand van een stadje staat dat Murupara heet.

Ik heb de reis door het bos als meisje ontelbaar vaak gemaakt. Als ik nu mijn ogen sluit zie ik het allemaal nog steeds glashelder voor me. De lange, eenzame weg van teermacadam, de grijze rots-massa's, de ruwe boomstronken die de hemel doorklieven.

De eerste keer dat ik naar Murupara ging was ik vier jaar oud en zat ik met griep op de achterbank van de beige Toyota Corona uit 1979 van mijn ouders. Ik had in die tijd ook last van wagenziekte, die vrijwel zeker werd verergerd door mijn autozitje van corduroy, niet meer dan een stuk foam met stof eroverheen. Ik zat er hoger door, maar in elke bocht in de weg schudde ik er erger door heen en weer. Naast mij zat mijn zus Louise, maar achttien maanden ouder dan ik. Zij zat ook in een zitje en was ook misselijk, maar niet zo vreselijk dat ze was gestopt mijn ouders vragen te stellen als: 'Hoelang moeten we nog rijden?' 'Waarom kunnen we niet even stoppen?' 'Maar stel nou dat ik moet plassen?' We hadden allebei onze eigen knuffelbeer op schoot, waar we zelfs op leken. Die van mij had een rond, vriendelijk gezicht en een gedrongen lijf met korte pootjes en heette Teddy. De beer van mijn zus, Cookie, was bijna twee keer zo groot als die van mij en had een lenig lichaam met lange poten.

Mijn raampje stond op een kier, waardoor ik mijn vingers naar buiten kon steken en in de frisse lucht kon bewegen. Onder mijn bungelende voeten lagen de spullen die mijn moeder inpakte voor elke lange autorit: een oude handdoek en een lege ijsverpakking van twee liter voor het geval we moesten overgeven. Ze gooide nooit wat weg en deze bak zou later nog gebruikt kunnen worden om er zelfgebakken muffins met blauwe bessen in op te bergen. Tussen mij en Louise in, opgesloten in een kartonnen doos met luchtgaatjes in de bovenkant, zat de meest oncomfortabele passagier in de auto, onze grijze zwervkat, Norm. Het rustgevende middel van de dierenarts begon uit te werken en hij drukte zijn kop tegen de bovenkant van de doos, waarbij zijn snorharen door de gaatjes prikten.

Het was de dag van de verhuizing. We hadden onze vrienden

en familie in Hamilton achtergelaten, meer dan twee uur naar het noordwesten, omdat mijn vader een nieuwe baan had als de brigadier van politie in Murupara, waar ik nog nooit was geweest.

Pa kwam uit een groot gezin dat in Te Aroha woonde, een boere ngemeenschap in de schaduw van de bergen langs Waihou River. Zoals elke regio in Nieuw-Zeeland werd Te Aroha eerst bewoond door Māori, die daar navigerend op de sterren, zeedeining en het waterleven vanuit Polynesië in *waka* (kano's) naartoe waren gekomen. Māori-stammen hebben dit land honderden jaren bewoond. Volgens de legende is het grote stamhoofd Kahu naar de top van een berg geklommen om zijn positie te bepalen en was hij zo ontroerd zijn thuis vanaf die plek te kunnen zien dat hij het *Te Muriaroha-o-Kahu, te aroha-tai, te aroha-uta* noemde, 'de liefde van Kahu voor diegenen op de kusten en het land'. Hij wordt nu eenvoudigweg Mount Te Aroha genoemd, de berg van liefde.

De familie van mijn vader had een afvoerleidingenbedrijf in Te Aroha, en de meeste afvoerkanalen in de omgeving waren gegraven door Ardern & Sons. Als jongen had mijn vader in het bedrijf geholpen, maar toen zijn familie zich bekeerde tot de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, beter bekend als de mormonen, ging pa naar een mormoonse kostschool in Temple View. Na een korte periode als arbeider in een lood- en zinkmijn begon hij op zijn negentiende bij de Nieuw-Zeelandse politie, eerst als geüniformeerd agent en later bij de recherche, de Criminal Investigation Branch, in Hamilton.

Pa is een meter vijftienzeventig en heeft er altijd jong uitgezien voor zijn leeftijd, met dik en donker haar, dat hij in die tijd lang in de nek en met een kuif over zijn voorhoofd droeg, waardoor hij veel weg had van Fonzie uit *Happy Days*. Hij is hartelijk maar bedachtzaam en heeft een kalme stem die ik hem vrijwel nooit heb horen verheffen. Zelfs als het geliefde rugbyteam van Nieuw-Zeeland, de All Blacks, op televisie was, keek pa daar met een stille intensiteit naar en sprong alleen op uit zijn stoel als hij zijn vreugde of teleurstelling écht niet langer kon binnenhouden.

Mijn hele jeugd was hij een enthousiast hardloper, tien kilometer per keer. Als hij dan thuiskwam verruilde hij zijn hardloopschoenen voor versleten pantoffels van schapenvacht en plofte in zijn La-Z-Boy om de krant te lezen. Pa is het gelukkigst als hij zit te lezen, vooral als het over geschiedenis, Antarctische ontdekkingsreizen of de grote ontdekkingsreiziger Ernest Shackleton gaat.

Maar het meest nog was pa geïnteresseerd in mensen, hij wilde altijd alles over hun leven weten. Als politieagent wilde hij niet enkel weten welke misdaad er was gepleegd, hij wilde ook altijd weten waaróm dat was gebeurd. Hij zei vaak dat je als agent niet alles op kunt lossen door mensen te arresteren. Hij geloofde dat je misdaad niet kon bestrijden zonder de achtergrond ervan te kennen. Hij stelde goede vragen en mensen praatten tegen hem. Het was niet ongebruikelijk dat iemand die door mijn vader werd ondervraagd even stil was en dan opmerkte: ‘U luistert tenminste naar me.’ Daar wil ik niet mee zeggen dat hij een softie was. Ik denk niet dat je dat kunt zeggen over iemand die onderzoek doet naar het soort misdaden dat mijn vader onderzocht: moord, verkrachting, overvallen en bendege geweld. Hij had gewoon een andere kijk op problemen.

De politie in Nieuw-Zeeland zit ook anders in elkaar dan in veel andere landen. Om te beginnen dragen agenten niet standaard een vuurwapen. En hoewel ze gemachtigd zijn om verdachten te arresteren gebruiken ze een Brits principe dat *policing by consent* heet. Het idee daarachter is dat agenten in essentie burgers in uniform zijn en dat hun autoriteit voortspruit uit de goedkeuring en medewerking van de gemeenschap. Hoewel er bij de politie in Nieuw-Zeeland voorbeelden van machtsmisbruik te vinden zijn is *policing by consent* de standaard, het model dat agenten dienen te volgen, en dat was waar mijn vader in geloofde.

In 1980, vier jaar voor onze eerste rit als gezin naar Murupara, begon pa aan zijn opleiding tot rechercheur. Tegen die tijd was hij een aantal jaar getrouwd en was mijn moeder – een kleine vrouw met een heleboel energie en de praktische inslag van iemand die op een melkveehouderij is opgegroeid – negen maanden zwanger van hun tweede kind. Ma moest elke dag overgeven. De nabijheid

van eten werd zo ondraaglijk dat ze een plastic mat op de keukenvloer legde, mijn zus er in haar kinderstoel op zette, haar eten op het dienblad van die stoel zette en haar alleen liet om zelfstandig te eten. Dan stond ma in de deuropening Louise in de gaten te houden op een afstand waar ze het eten niet rook maar wel kon ingrijpen als Louise haar nodig had.

Op de ochtend van pa's drie uur durende rechercheursexamen, een koude maar zonnige winterdag, wenste mijn moeder hem succes en ging hij op weg. Pa was net vertrokken toen ma weer moest overgeven. Ze rende de gang van hun kleine huisje met houten beschot door naar de wc. En toen gebeurde het: haar vliezen braken. Er waren in die tijd nog geen mobiele telefoons en er was geen mogelijkheid om mijn vader snel te bereiken. En zelfs als dat wel had gekund, betwijfel ik of mijn moeder hem zou hebben gebeld. Ze was vastbesloten hem zijn examen te laten maken zonder hem 'lastig te vallen', wat ik nogal een understatement vind als je het over een bevalling hebt. In plaats daarvan belde ze mijn oma en vroeg haar om Louise op te komen halen. Vervolgens belde ze een buur met een pick-uptruck. Toen de rode oldtimer de oprit op was gereden hees mijn moeder zichzelf in de platte laadbak en liet zich bij het ziekenhuis afzetten. Ze zou het wel redden, verzekerde ze de buur.

Dat is mijn moeder ten voeten uit: geen gedoe, rechtdoorzee, klaar om aan de slag te gaan. Een klassieke Kiwi-vrouw.

Toen mijn vader die dag thuiskwam van zijn examen lag er een briefje met de mededeling *kom naar het ziekenhuis*. Hij was nog op tijd om me op de wereld te verwelkomen.

Pa genoot van zijn werk in Hamilton en werd rechercheur, maar hij had de ambitie een bureau te leiden en er niet alleen maar te werken. Dus begon hij toen ik een peuter was te studeren voor zijn brigadiersexamen, wat een hele opgave was. Hij werkte fulltime, had een jong gezin en was actief in de mormoonse kerk. Dus stond hij voor zonsopgang op om nog een uurtje of twee te kunnen werken voordat de rest van het gezin wakker werd. En dan studeerde hij nog even verder nadat het donker was geworden.

Maar toen pa voor al zijn examens was geslaagd en brigadier was geworden moest hij een vacature vinden. Daar waren er maar weinig van en de concurrentie was groot, en zonder ervaring als leidinggevende zou het in Hamilton of een vergelijkbaar bureau vrijwel onmogelijk zijn om een promotie te krijgen. Dat betekende dat hij ergens heen moest waar vrijwel niemand anders naartoe wilde.

Dus daar waren we, een gezin dat voor het eerst Murupara binnenreed: mijn ouders voor in de auto, twee misselijke meisjes achterin en een grijze kat in een kartonnen doos die daar wanhopig graag uit wilde.

Het bos rond Murupara voelde onmetelijk hoog, maar het stadje zelf was overzichtelijk en open, de gebouwen laag en praktisch. En hoewel veel straten de namen van bomen droegen – *kauri*, *rimu*, *pūriri* – stonden er maar weinig. Het was een bosbouwstadje zonder eigen bos.

Ons nieuwe huis stond aan Kōwhai Avenue, vernoemd naar een kleine houtachtige boom die in het voorjaar felgele bloempjes heeft. Het huis was een compacte rechthoek opgetrokken uit crèmekleurige bakstenen, eenvoudig en praktisch, met een kleine garage van golfplaat ernaast. Het had geen voortuin, enkel een betonnen pad dat naar de voordeur leidde. Maar vanaf zo ongeveer het moment dat de verhuishagens aan kwamen rijden maakte mijn moeder er een thuis van met gordijnen en madeliefjes voor de deur.

Ma was een ‘ bezig bijtje’. Ze liep aan één stuk door te poetsen, vegen en opruimen terwijl ze zichzelf ondertussen vertelde wat ze aan het doen was en wat ze erna van plan was te gaan doen. Ze was altijd vrolijk, zelfs ’s ochtends vroeg, wanneer ze de kamer van Louise en mij binnenkwam, de gordijnen opentrok en opgewekt riep: ‘Wakker worden!’

De kamer die Louise en ik deelden was net groot genoeg om er twee eenpersoonsbedden en een ladekast in kwijt te kunnen, die Louise als scheidslijn gebruikte, waarbij ze verkondigde dat ‘haar’ helft de opgeruimde was. De slaapkamer van mijn ouders was ietsje groter, groot genoeg voor een tweepersoonsbed en wat

meubelstukken met een donkerbruin fineerlaagje. Achter in de gang was nog een derde kamertje, waar mijn moeder zelf kleding naaide en eindeloos veel stapels wasgoed vouwde. De woonkamer had een kleine open haard die in de winter ook 's nachts brandde om het huis warm te houden. De keuken was functioneel, met roze houten kastjes met metalen handvatten en een aanrecht van roestvrij staal.

In deze bescheiden omgeving zetten mijn ouders hun meest geliefkoosde bezittingen: een bank met een grenen frame, harde houten armleuningen en kriebelige geruite kussens. Hun trouwfoto, in een barok gouden lijstje. Een bruin servies van Crown Lynn, een huwelijkscadeau waarover ma had bepaald dat het alleen voor speciale gelegenheden mocht worden gebruikt (en dat daarom het grootste deel van de tijd in een kast stond uitgestald). Een oude televisie met daarbovenop ons nieuwste bezit: een lompe zilverkleurige Panasonic-videorecorder die mijn ouders het equivalent van een heel maandsalaris had gekost. Dat wist ik omdat we er vrijwel elke keer dat hij werd gebruikt door hen aan werden herinnerd.

Wat ons huis miste aan ruimte werd gecompenseerd door een gigantische open achtertuin. Hij was groot genoeg om er een trampoline en een droogmolen kwijt te kunnen, waar mijn zus en ik rondjes omheen reden toen we leerden fietsen. Als Louise en ik hoog genoeg sprongen op de trampoline zagen we net het blauwe dak van het politiebureau in en uit beeld floepen.

Naast ons woonde een collega van mijn vader, agent Hamish, met zijn vrouw Joan. Van Joan kan ik me weinig anders herinneren dan haar warme karakter. Hamish was ongeveer van mijn vaders leeftijd, slank en met dunner wordend goudblond haar. Op het politiebureau werkte nog een tweede agent, en met zijn drieën vormden ze de voltallige politiemacht van Murupara. Deze drie dienders hadden niet alleen het stadje Murupara onder hun hoede, maar daarnaast ook nog het uitgestrekte, landelijke en afgelegen omringende gebied. Versterking, indien nodig, deed er bijna een uur over om er te komen.

Zo op het eerste gezicht was Murupara een stadje waar het leven hard was. En daar waren redenen voor, waarvan sommige honderden jaren teruggingen.

Het stadje was officieel gevestigd in 1953 als locatie voor de Kāingaroa Logging Company en Staatsbosbeheer. In de jaren zeventig was het inwonertal verdertienvoudigd en was Murupara getransformeerd van een piepkleine buitenpost met drie winkeltjes in een bloeiende gemeenschap. De meeste mannen in Murupara werkten in de bosbouw en de rest in bedrijven die de bosbouw ondersteunden. In 1980 stonden er in het centrum van Murupara niet één, maar twee fish-and-chipstentjes.

Maar in de jaren tachtig begon er van alles te veranderen. De Kāingaroa Logging Company werd overgenomen door Tasman Forestry, wat ten koste ging van honderden banen.

In 1984 werd er een Labour-regering gekozen onder leiding van David Lange en voerde de minister van Financiën, Roger Douglas, hervormingen door die de economie van Nieuw-Zeeland – tot dan toe een van 's werelds meest gereguleerde en beschermde – tot een van de meest open economieën maakten. Onderdelen ervan die in handen van de staat waren geweest, waaronder de bosbouw, werden geprivatiseerd en uitgehoud met een aanpak die Rogernomics werd genoemd.

De transformatie in Murupara was een slopende, en in de jaren voorafgaand aan onze komst was meer dan de helft van de hout-hakkers in de stad zijn baan kwijtgeraakt. Een groot deel van de mensen die daartoe gelegenheid hadden, vertrok. Bedrijven sloten hun deuren en heel veel families vervielen verder in armoede.

En dat was niet de eerste klap die het stadje te verwerken had gekregen. De Māori, het merendeel van de bevolking, waren al getekend door kolonisatie. De Nederlandse ontdekkingsreiziger Abel Tasman had in 1642 voor het eerst voet aan wal gezet op het land dat we nu kennen als *Aotearoa*, Nieuw-Zeeland, het land van de lange witte wolke. Daarna kwam James Cook, gevolgd door walvisjagers, handelaren, christelijke missionarissen en kolonisten. Die golven van nieuwkomers onderwierpen *tangata whenua*, het volk

van het land, vaak aan een meedogenloos beleid dat leidde tot inbeslagname van land, tot oorlog, verlies aan levens, inkomen, en *mana* – waardigheid. Rogernomics deed nog een schep boven op deze geschiedenis.

Tegen de tijd dat wij in Murupara arriveerden waren de rijkste mensen in de stad zo te zien lid van een van de plaatselijke bendes: de Mongrel Mob of de Tribesmen. Ze waren herkenbaar aan emblemen die ze op de rug van hun leren jack droegen. De Mongrel Mob was uitgedost met een bulldog met halsband met studs en soms een Duitse *Stahlhelm*. Het embleem van de Tribesmen was een schedel. De ene bende had zijn hoofdkwartier in een nabijgelegen stadje, de andere op een locatie in Murupara met een hek van golfplaat eromheen dat zo hoog was dat je het huis erachter niet kon zien.

Ik hoorde de bendeleden in de stad vaak al lang voordat ik ze zag, het gebrul van hun motoren zo hard dat Louise soms bleef staan om haar oren dicht te drukken. Als die motorfietsen langs school reden renden er kinderen naar het raam om te kijken. Want niemand had natuurlijk een motorfiets zoals de bendeleden die hadden.

Ik ging in Murupara voor het eerst naar school. Ik was nog geen vijf, de leeftijd waarop je in Nieuw-Zeeland normaal gesproken naar groep één gaat, maar de school vond dat het weinig zin had te wachten tot ik jarig was en dat ik net zo goed aan de kleuterschool kon beginnen terwijl Louise naar groep twee ging. Het was midden in de winter toen we voor het eerst naar school gingen en we hielden elkaars hand vast terwijl we erheen liepen.

Op die eerste ochtend noemde de docent de namen in alfabetische volgorde op. Mijn achternaam zette me bovenaan de lijst, en toen ik mijn naam hoorde veerde ik in mijn kleermakerszit op de mat op en riep enthousiast ‘Ja!’ Terwijl de docent verderging hoorde ik de andere kinderen iets anders zeggen: ‘*Āe*,’ Māori voor ja. Dat viel me op, verder niets. Ik was opgegroeid in een omgeving waar Māori-woorden en Engelse door elkaar werden gebruikt. Woorden als ‘maag’, ‘familie’, ‘Europees’ en ‘liefde’ werden vaak door elkaar gebruikt met *puku*, *whānau*, *Pākehā* en *aroha*.

Ik had Māori-familieleden aan beide kanten van mijn familie en we waren mormoons, en in Nieuw-Zeeland bestaat een groot deel van de leden van de mormoonse kerk uit Māori. Maar dit was voor het eerst dat ik werd omringd door kinderen die zo vrij en openlijk *te reo* Māori spraken.

Ik weet nu dat ik me toen op het land van de Ngāti Manawa bevond, de Māori-stam van dat gebied. In voorgaande decennia hadden conflicten op hun land geleid tot het verlies van oogsten, had de Kroon leaseovereenkomsten verbroken en had ziekte hun bevolking gedecimeerd.

Daar wist ik op mijn vijfde allemaal niets van. Ik merkte alleen de woorden op, zoals ik ook andere dingen opmerkte: dat het schoolterrein gigantisch was, groot genoeg om er tikkertje te spelen. Dat we tijd op de mat en tijd voor verhalen hadden. Dat we op vrijdag fish-and-chips bestelden, die werd bezorgd in strak opgerold krantenpapier waar we de bovenkant afscheurden om onze vingers in het stomende eten te steken. Dat de andere kinderen in de zomer graag op blote voeten liepen, net als ik, soms zelfs naar school.

Niet lang nadat we op school waren begonnen liepen Louise en ik samen naar huis toen we iemand hoorden huilen. Het was een klein jongetje, nog jonger dan ik. Hij liep aan de overkant van de straat, met zijn rug naar ons toe. Hij was alleen. Het was koud, het soort kou waarbij er sneeuw op de bergtoppen lag en een ijslaagje de bovenkant van de plassen hard maakte. Het was het soort kou dat in je botten trekt, maar het jongetje liep op blote voeten in een korte broek. Hij liep met een reusachtige rugzak, die hem bijna verzwolg. Onder zijn korte broek uit dropen bruine strepen diarree over de achterkant van zijn benen.

Mijn zus en ik gingen langzamer lopen. Het jongetje snikte hard, en het klonk een beetje alsof hij stikte. Ik was nog zo jong, maar oud genoeg om een nadrukkelijke gedachte te hebben: hij zou niet alleen moeten zijn. Mijn zus en ik stonden hand in hand en aanschouwden hem in stilte. Volgens mij dachten we allebei dat het beter was als hij niet zou weten dat we hem hadden gezien. We

keken toe hoe hij verder van ons vandaan liep, en al die tijd was mijn wensgedachte, zo hard als ik die kon denken: alsjeblieft. Laat iemand hem alsjeblieft vinden.

Murupara was zo klein dat Louise en ik zelfstandig naar de winkeltjes in het centrum mochten, wat nog geen vijf minuten lopen was als we via de achterkant van het politiebureau gingen. De plaatselijke beveiligers die de winkels onder zijn hoede had zat soms midden op de parkeerplaats geparkeerd in zijn auto te slapen. Op andere dagen stonden er pick-uptrucks met een everzwijn of hert in de laadbak met draaiende motor klaar om nog een overwinningssrondje te rijden voordat ze naar huis zouden gaan om het dier te villen en in stukken te snijden.

Onder de winkels waren een apotheek, een postkantoor, een slager, een Four Square (een kleine supermarkt), op dat moment nog één fish-and-chipstentje en op de hoek een *dairy*. Dairy's zijn kleine kruideniertjes die van alles verkopen, waaronder snoep. We liepen er met wat muntgeld naar de toonbank. Voor twintig cent konden we dan een witte papieren zak kopen, die vanboven was dichtgedraaid en die vol zat met taaie melkflesjes, knetterende lolly's en gummi's in de vorm van vliegtuigen.

Als je naar de kruidenier liep moest je langs het Murupara Hotel, wat geen hotel was maar een pub. Het was een nietszeggend wit pand met een flets geworden groen dak en luiken waardoor je niet naar binnen kon kijken. Als je er vanaf de weg naar keek was het moeilijk te zien of je de voor- of achterkant zag. De deuren hadden zware metalen balken en het woord GROOTHANDEL stond erboven. Iedereen en niemand ging naar dat hotel. Na sluitingstijd gingen niet alle stamgasten naar huis. In plaats daarvan verzamelden ze zich rond een kleine transformator die achterin stond, waar ze tot diep in de nacht verder dronken. Die geïmproviseerde plek om verder te drinken had zelfs een eigen naam; hij werd heel origineel de Transformer Bar genoemd.

Als er boodschappen gedaan moesten worden stapten we met het hele gezin in de Toyota Corona voor een rit van een uur naar de

Pak 'n Save in Rotorua. Dan reden we door dat oneindige, donkere bos, tot de geur van pijnbomen overging in de zwavellucht van de warmwaterbronnen in Rotorua. Op een zaterdag was mijn wagenziekte zo erg dat ik over mijn kleren spuugde. We reden de rest van de rit met de ramen open terwijl mijn moeder zichzelf vervloekte dat ze geen lege ijsverpakking had meegenomen. Aangekomen in Rotorua reed mijn vader met me naar het politiebureau, waar hij me – letterlijk – schoonspoot met een tuinslang terwijl mijn moeder nieuwe kleren voor me kocht. Ik weet nog precies wat: een licht-groene bloemetjesrok met een geborduurd randje en een bijpassende blouse met een rond kraagje. Het was een van de weinige outfits die ik destijds had die niet zelfgemaakt of tweedehands was. Na dat cadeau vond ik het een heel klein beetje minder erg om wagenziek te worden.

Ondanks de lange rit keken Louise en ik uit naar onze zaterdagse uitjes naar Rotorua, met name toen we er net woonden en we nog geen vriendschappen hadden gesloten. De andere kinderen op school keken heel begrijpelijk de kat uit de boom. We waren niet alleen de nieuwe kinderen, de buitenstaanders; we waren de dochters van de brigadier van politie, de man die mensen opsloot. Louise had te lijden onder die achterdocht. Ze werd uitgescholden en gepest, dus begon ik tijdens de grote pauze om haar heen te hangen als een zelfaangewezen beschermer.

Het zou jaren duren voordat ik zou gaan begrijpen dat er in Murupara sprake was van een diepgeworteld wantrouwen jegens alles wat met de staat te maken had. Maar zelfs als kind voelde ik al wel enigszins aan dat de politie extra werd gewantrouwd, en volgens mij begreep ik zelfs waarom. De politie arresteerde niet alleen misdadigers, mensen zonder naam, slechteriken zonder gezicht. Ze arresteerden mensen uit de gemeenschap: vaders, broers, zussen, tantes en moeders. Als er een ouder van een kind werd gearresteerd was de kans groot dat mijn vader er iets mee te maken had. Ik probeerde me voor te stellen hoe dat moest voelen: dat er iemand in een uniform aan je voordeur staat en dat die een familielid van je

meeneemt. *Maar ze kennen mijn vader niet*, hield ik mezelf voor. Ik was ervan overtuigd dat het beter zou worden als ze hem eenmaal zouden leren kennen.

Misschien is dat wel waarom pa hoe dan ook leiding wilde geven aan zijn eigen bureau. Sinds hij agent was geworden was hij er heel wat keren getuige van geweest hoe een ouder zich, zodra die hem in zijn uniform zag, vooroverboog naar een kind en een waarschuwing fluisterde. ‘Zie je die agent? Als je stout bent komt hij je arresteren.’ Pa vertelde me hoe vreselijk hij het vond dat kinderen dat werd voorgehouden. Hij wilde dat mensen geloofden dat hun leven beter was omdat de politie er was. Maar voor een politiemacht die op die manier zijn werk doet is vertrouwen nodig, en vertrouwen opbouwen vergt tijd.

Op een dag ging ik naar het centrum via de kortere weg door de achtertuin en over de parkeerplaats van het politiebureau. Daar stond een groep mannen in leren broeken en jacks rond iemand in een blauw uniform: mijn vader. Hij was kleiner dan de mannen om hem heen en hij was alleen. De mannen bewogen langzaam om hem heen, dreigend, steentjes wegtrappend terwijl ze dat deden. Ik zag op afstand al dat pa’s lichaam gespannen was. Hij stak een arm op alsof hij zo de mannen zowel kalm als van zich vandaan wilde houden. Hoewel ik te klein was om te begrijpen wat er aan de hand was, wist ik dat het niets goeds was.

Ik wilde niet dat mijn vader me zag, maar de kans dat hij me zou opmerken leek me even groot als ik me omdraaide en terugliep als wanneer ik zou proberen voorbij te rennen. Dus liep ik verder, bijna op mijn tenen, en ik maakte mezelf zo klein mogelijk. Maar ik kon mijn ogen niet afwenden van wat zich afspeelde. Pa maakte oogcontact met me. Ik stond als aan de grond genageld.

Toen mijn vader sprak, was dat langzaam en kalm.

‘Doorlopen, Jacinda,’ zei hij.

Dat deed ik, zo snel als mijn blote voeten dat toestonden op de pijnlijke kiezelsteentjes op de weg. Aangekomen bij de betonnen stoep begon ik te rennen. Maar ik was zo bezorgd om mijn vader

dat ik toen ik naar huis ging dezelfde route nam en zijn irritatie op de koop toe nam. De parkeerplaats was leeg.

Die avond toen pa thuiskwam vroeg ik hem hoe het was afgelopen. Ik kon me geen andere afloop dan een gewelddadige voorstellen. Zoiets moet ik ook hebben gezegd, want hij fronste zijn wenkbrauwen op een manier die duidelijk maakte dat hij teleurgesteld in me was. 'Jacinda,' zei hij, 'mijn woorden zullen altijd het beste gereedschap zijn dat ik tot mijn beschikking heb.'

Toen we er een paar maanden woonden werd er gevochten op het grasveld dat zich uitstreckte tussen ons huis en dat van Hamish. Een man of twintig kwam van een feest in de buurt, dronken en vloekend, elkaar stompnd terwijl mijn moeder door het keukenraam toekeek. Knokpartijtjes als deze kwamen vaker voor en doofden over het algemeen snel weer uit. Maar deze keer niet. Op een bepaald moment draaiden de mannen zich van elkaar af terwijl het tot hen doordrong waar ze waren.

'Kom, dan gooien we de ramen van de brigadier in!' riep een van hen.

De ramen het dichtst bij de mannen waren die van de slaapkamer van mijn zus en mij. Mijn moeder dacht snel na. Moest ze ons wekken en ergens anders neerleggen, of ons laten slapen? Ze besloot Louise en mij te laten slapen om ons de paniek te besparen en wendde zich tot de beste bescherming die ze kon bedenken: ze begon te bidden.

Mijn moeder was presbyteriaans opgegroeid, de dochter van conservatieve boeren met een melkveehouderij van 58 hectare in het landelijke Waikato, waar het dichtstbijzijnde stadje acht kilometer verderop lag. Ze was er een van vijf kinderen en het hadden er eigenlijk zeven moeten zijn, maar mijn grootmoeder verloor kort na de geboorte een jongenstweeling, wat ze toeschreef aan het zware boerenleven en het feit dat ze tot aan de bevalling koeien had gemolken.

En het leven op de boerderij was ook hard. Mijn grootouders stonden om vijf uur op om de koeien de eerste keer die dag te gaan melken en hun werk was vaak pas klaar als het al donker was. Mijn